

KARTA TYTUŁOWA

JEDNOSTKA PROJEKTOWA	ZADANIE INWESTYCYJNE
ul. Bytomska 54, 42-672 Wieszowa tel/fax: 32 286 44 76 e-mail: biuroarkona@wp.pl www.biuroarkona.pl 	PROGRAM PRAC DLA RENOWACJI KOLUMNY Z FIGURĄ CHRYSYTA ZLOKALIZOWANEJ W RAKOWIE, DZ. NR 2548 WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM OTOCZENIA

NAZWA I ADRES OBIEKTU	Kolumna z figurą Chrystusa, Raków
DZIAŁKA NR	dz. nr 2548, obręb /0018/Raków
KOB	Nie dotyczy-Obiekt małej architektury
INWESTOR	Gmina Raków, ul. Ogrodowa 1, 26-035 Raków

	IMIĘ I NAZWISKO	SPECJALNOŚĆ	NR UPRAWNIENI	PODPIS
PROJEKTANT (architektura)	mgr inż. arch. Ariana Gano - Kotula	architektoniczna	upr. bud. nr 953/92 UW Katowice zaświadczenie ŚIOIA w Katowicach nr SL-0577	
OPRACOWANIE	mgr inż. arch. Barbara Fischer			
	mgr inż. arch. Justyna Bezia			
	mgr sztuki Michał Kotula			
Wieszowa, maj 2019 rok				

OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA

Na podstawie art. 20 ustęp 4 Ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo Budowlane (tekst ujednoczony: Dz. U. z 2017 r. poz. 1332, 1529, z 2018 r. poz. 12, 317, 352, 650 z późniejszymi zmianami) oświadczam, że:

PROGRAM PRAC DLA RENOWACJI KOLUMNY Z FIGURĄ CHRYSYDUSA ZLOKALIZOWANEJ W RAKOWIE, DZ. NR 2548 WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM OTOCZENIA

sporządzony został zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

Wg oceny projektanta, zakres dokumentacji nie wymaga sprawdzającego.

maj 2019 rok

SPIS TREŚCI

KARTA TYTUŁOWA.....	1
OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA	2
ZAŁĄCZNIK NR 1 - DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	4
I. DANE OGÓLNE.....	5
1.1. Podstawa opracowania	5
1.2. Przedmiot i zakres opracowania	5
1.3. Dane ogólne.....	5
1.4. Historia obiektu.....	6
1.5. Lokalizacja.....	7
1.6. Opis obiektu.....	7
1.7. Opis stanu zachowania.....	8
1.8. Ochrona konserwatorska	8
II. PROGRAM PRAC.....	9
2.1. Renowacja kolumny z postacią Chrystusa	9
2.2. Zagospodarowanie terenu.....	10

ZALĄCZNIK NR 1 - DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1	Kolumna z figurą Chrystusa zlokalizowana w Rakowie, przy ul. Bardzkiej,
Fot. 2	Widok kolumny z figurą Chrystusa wraz z zagospodarowaniem terenu
Fot. 3	Podstawa betonowa oraz cokół kolumny. Widoczne liczne uszkodzenia, spękania i ubytki substancji nieudolnie uzupełnianej zaprawą cementową.
Fot. 4	Cokół kolumny pokryty wtórną warstwą betonową. Widoczne liczne spękania, odspojenia oraz destrukcja oryginalnego wątku kamiennego.
Fot. 5	Dwustopniowa podstawa kolumny wraz z cokołem. Widoczny odsłonięty spod kilku centymetrowej warstwy betonu oryginalny materiał stopni. Cokół kolumny spękany, widoczne odpadnięcia wyprawy cementowej oraz uszkodzenia oryginalnego kamiennego cokołu.
Fot. 6	Odsłonięte stopnie podstawy. Widoczny zachowany oryginalny blok kamienny
Fot. 7	Cokół kolumny z widocznymi uszkodzeniami.
Fot. 8	Uszkodzony cokół kolumny. Widoczne liczne spękania i odpadnięcia wyprawy cementowej. Miejscowe uszkodzenia kamienia.
Fot. 9	Uszkodzony cokół kolumny. Widoczne ślady nieprofesjonalnych napraw, spękania oraz korozja biologiczna.
Fot. 10	Uszkodzony cokół kolumny. Widoczne ślady nieprofesjonalnych napraw, spękania oraz korozja biologiczna.
Fot. 11	Uszkodzenie wyprawy betonowej nałożonej na kamienną podstawę kolumny.
Fot. 12	Uszkodzenie wyprawy betonowej nałożonej na kamienną podstawę kolumny.
Fot. 13	Uszkodzony mechanicznie trzon kolumny.
Fot. 14	Istniejące drewniane ogrodzenie kolumny z figurą Chrystusa
Fot. 15	Figura Chrystusa
Fot. 16	Trzon kolumny z widocznymi licznymi uszkodzeniami mechanicznymi
Fot. 17	Figura Chrystusa pokryta wtórną warstwą farby. Widoczne liczne odspojenia i złuszczenia. Brak oryginalnej polichromii.
Fot. 18	Figura Chrystusa pokryta wtórną warstwą farby. Widoczne liczne odspojenia i złuszczenia. Brak oryginalnej polichromii.

ZALĄCZNIK NR 2

- Uprawnienia budowlane projektanta
- Zaświadczenia z właściwej izby

ZALĄCZNIK NR 3

- Wzory ławek i przeseł ogrodzenia

I. DANE OGÓLNE

1.1. Podstawa opracowania

- Zlecenie Inwestora: Gminy Raków, ul. Ogrodowa 1, 26-035 Raków
- Uzgodnienia z Inwestorem
- Oględziny obiektu in situ;
- Wytyczne konserwatorskie Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach, pismo z dnia 17.09.2018
- dokumentacja fotograficzna
- pozostałe obowiązujące przepisy prawa i normy.

1.2. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest program prac dla zamierzenia pn: „Renowacja kolumny z figurą Chrystusa zlokalizowanej w Rakowie na działce nr 2548 wraz z zagospodarowaniem terenu”

Zakres opracowania obejmuje:

- remont konserwatorski kolumny wraz z dwustopnicową podstawą
- remont konserwatorski figury Chrystusa
- zagospodarowanie terenu wokół kolumny

1.3. Dane ogólne

1.3.1. Dane formalne

- **miejsowość, adres:** 26-035 Raków, ul. Bardzka
- **województwo:** świętokrzyskie
- **działka nr:** dz. nr 2548, obręb/0018/Raków
- **data powstania:** Kolumna 1691 r, rzeźba Chrystusa 2. poł. XX wieku
- **autor** Nie znany
- **rejestr zabytków:** Obiekt podlega ochronie na podstawie ustaleń Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego terenu Gminy Raków uchwalonego - Uchwałą Nr XI/66/2015 Rady Gminy Raków z dnia 17 lipca 2015 r. ogłoszonej w dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego poz. 2444 z dnia 26 sierpnia 2015 r
- **funkcja obiektu:** Obiekt malej architektury
- **wysokość:** Ok 420 cm (kolumna wraz ze stopnicami i figurą)

1.4. Historia obiektu

Miasto Raków założył w 1569 roku kasztelan żarnowski Jan Sienieński, członek wspólnoty braci polskich, ogłaszając w nim tolerancję religijną. Nazwa miasta pochodzi od herbu Warnia (inaczej: *Rak*), który był rodzowym godłem Jadwigi Gnoińskiej, żony Sienieńskiego.

Raków w krótkim czasie stał się centrum życia braci polskich, mieszkających w Polsce, jako że założyciele miasta byli wyznawcami ruchu reformatorskiego. Pod koniec XVI wieku założono drukarnię braci polskich. Na początku XVII wieku wybrano Raków na ośrodek organizacyjny zboru braci polskich. Miasto szybko się rozwijało. Powstał w tym czasie przemysł tkacki, papierniczy, garncarski i browarniczy. Wybudowano także okazały ratusz i most na Czarnej.

W latach 1602–1638 funkcjonowała w Rakowie Akademia Rakowska o międzynarodowej sławie, gdzie nauczanie prowadzono w oparciu o własne podręczniki, autorstwa profesorów wykładających w szkole.

W wyniku nasilającej się kontrreformacji, pod pretekstem zniszczenia przydrożnego krzyża przez młodzież braci polskich, 19 kwietnia 1638 roku sąd królewski zakazał dalszej działalności rakowskiego zboru, w tym także drukarni i szkoły oraz skazał na banicję nauczycieli. Po wygnaniu braci polskich miasto podupadło i opustoszało. Jego rangi nie przywróciło ufundowanie przez biskupa krakowskiego Jakuba Zadzikę wspaniałego kościoła. W 1641 roku biskup osadził w Rakowie reformatów. Ich zadaniem było nawracanie pozostałych w mieście braci polskich i ich zwolenników. Zakonnicy opuścili miasto ok. 1649 roku. Pod koniec XVII wieku miasto liczyło 700 mieszkańców.

Po III rozbiórce Polski Raków znalazł się początkowo pod zaborem austriackim, potem rosyjskim. W 1820 r. Raków miał 926 mieszkańców, w 1864 r. liczba ich wzrosła do 2007, przy czym znaczną część stanowiła ludność żydowska. Od początku XVII w. działała w Rakowie drewniana synagoga, zniszczona podczas II wojny światowej i już nieodbudowana. W 1869 roku Raków, jak wiele innych polskich miast, w wyniku reformy carskiej utracił prawa miejskie.

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Rak%C3%B3w_\(powiat_kielecki\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Rak%C3%B3w_(powiat_kielecki))

Dostępnych informacji źródłowych dotyczących historii przedmiotowej kolumny z figurą Chrystusa jest niewiele. Jest to kolumna kamienna, zlokalizowana przy drodze na cmentarz, z barokowym kartuszem z 1691 r, z nową rzeźbą (jak podaje Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Województwo Kieleckie. Powiat opatowski. 1959 r)

Dostępne źródła internetowe podają:

„Wiekową pamiątką z dawnych czasów jest barokowa kolumna (na cokole) z zachowanym ozdobnym kartuszem, na którym widnieje rok 1691. Na szczycie kolumny umieszczono późniejszą rzeźbę (XX w.) Chrystusa błogosławiącego. Kolumna znajduje się przy ul. Bardzkiej, przy drodze wiodącej na cmentarz parafialny”.

(...)”Tradycja głosząca wielkość i świetność Rakowa jako miasta nie jest pozbawiona podstaw. Głosi ona, że figura znajdująca się obecnie za miastem, z datą 1691r., znajdowała się na środku ówczesnego rynku. Miasto zajmowało duży obszar i kończyło się w pobliżu wsi Radostów, odległej od Rakowa o 6 km.”.

Rakowskie Aktualności Kwartalne NR 18 (2015)

<https://rakow.pl/attachments/article/971/rak918.pdf> (dostęp: 16.05.2019)

Podobny obiekt w sąsiedztwie:

„Niewiele też wiemy o rakowskim folwarku, który funkcjonował tu przez siedem stuleci. Gdy jako dziecko odwiedzałem mojego Dziadka Ignacego mieszkającego na Klosturce, mówił, że tu, niedaleko na wzgórzu stał dwór, to znaczy duży drewniany budynek mieszkalny, zabudowania gospodarskie i duży sad. Jedynym śladem po dawnej świetności tego dworu, jest niezwyklej urody pomnik, wykonany z piaskowca, przedstawiający Jezusa Chrystusa siedzącego na kamieniu. Postać umieszczona była na ponad 3 metrowej ozdobnej kolumnie, skróconej podczas ostatniego remontu do 2 metrów. Na podstawie ogólnego wyglądu oraz detali, historycy sztuki określają, że pomnik ten pochodzi z połowy XVI wieku. Pomnik przetrwał do naszych czasów i stoi samotnie w najwyższej części tzw. „Dworskich Pól”, około półtora kilometra od wsi. Ale nawet już za mojego życia musiał być kilkakrotnie remontowany, ponieważ wandy, inspirowani pogłoskami o ukrytym w nim skarbie, niszczyli go. W 2004 roku, po silnej burzy, która wyrzuciła pomnik, sołtys Rakowa Marian Zimoch, wspólnie ze Stanisławem i Ireneuszem Twardowskimi poskładali go i na nowo postavili. Po zakończeniu remontu odprawiona została Msza Święta oraz odbyło się jego poświęcenie, którego dokonał Rakowianin, Ksiądz Krzysztof Gibas. Uroczystość zgromadziła wielu mieszkańców wsi oraz okolic i dziś Chrystus, „jak dawniej”, spokojnie patrzy na naszą okolicę.....”

<http://switalski.net.pl/author/jasiek/page/17/> (dostęp: 17.05.2019)

https://www.wrota-swietokrzyskie.pl/408/-/asset_publisher/Hd0q/content/rakow-renesansowe-miasteczko?redirect=https%3A%2F%2Fwww.wrota-swietokrzyskie.pl%2F408%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_Hd0q%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1

1.5. Lokalizacja

Obiekt zlokalizowany jest przy ul. Bardzkiej, na działce nr 2548 w Rakowie, przy drodze wiodącej na cmentarz, w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

1.6. Opis obiektu

Pochodząca z XX wieku figura Chrystusa o wymiarach około 60 cm umieszczona jest na barokowej kolumnie z bazą i rozczłonkowanym cokolem (Pierwotnie kolumna prawdopodobnie była wyższa, mogła mieć głowicę wieńczącą kolumnę). Całość posadowiona na dwustopnicowej podstawie z piaskowca, obłożonej kilku centymetrową warstwą betonu. Figura Chrystusa (kamienna lub betonowa) wraz z kolumną z wapienia (prawdopodobnie pińczowskiego) pokryta jest wyprawą malarską. Wapień pińczowski – zwany popularnie pińczakiem – to kamień o białej lub kremowej barwie, który z czasem pokrywa się szarą patyną. Jest to wapień detrytyczny (można powiedzieć - piaskowiec zbudowany z wapiennych ziarn, spojonych wapiennym lepiszczem). Występuje w odmianie drobno, średnio i gruboziarnistej. Najbardziej ceniona – zwłaszcza w rzeźbie – jest odmiana drobnoziarnista. Odmiana gruboziarnista bywa używana jedynie jako kamień murowy w budownictwie lokalnym.

Na trzonie kolumny widnieje barokowy kartusz z datą 1691. Obetonowane stopnie stanowiące podstawę kolumny zostały pomalowane farbą. Teren wokół figury ogrodzony drewnianym ogrodzeniem, malowanym farbą olejną, w kolorze brązowym, posadowionym na betonowej podmurówce. Za ogrodzeniem figury, w odległości ok. 1,0m na lekkim wzniesieniu zachował się pień - pozostałość ściętego drzewa o średnicy ok. 1-1,5m.

1.7. Opis stanu zachowania

W wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono, że stan techniczny i estetyczny figury Chrystusa wraz z kolumną jest zły. Liczne nieprofesjonalne prace remontowe oraz użyte do bieżących napraw materiały spowodowały destrukcję oryginalnej substancji. Poszczególne elementy kolumny przykryte zostały grubą warstwą wtórnych wypraw tynkarskich oraz powłok malarskich, co tworzy skorupę potęgującą proces degradacji. Dwustopniowa podstawa z piaskowca, z nałożoną kilkucentymetrową warstwą zaprawy cementowej jest silnie spękana. Zauważono w wielu miejscach znaczne odspojenia i ubytki materiału. Procesy destrukcji szczególnie zintensyfikowały się po ostatniej zimie. Dolna część cokołu z dużymi ubytkami jest silnie spękana w związku z przeprowadzonymi pracami naprawczymi wykonanymi zaprawą cementową. Występują procesy zasolenia, korozji biologicznej wierzchnich warstw cokołu oraz miejscowa degradacja kamienia. Widoczne są również uszkodzenia mechaniczne oryginalnej substancji cokołu i trzonu kolumny.

Figura Chrystusa stabilna, zauważono nieliczne uszkodzenia (łączenia prawej ręki postaci Chrystusa). Na powierzchni figury w wielu miejscach występuje proces łuszczenia się wypraw malarskich.

Drewniane ogrodzenie jest w miarę stabilne. Powierzchnia farby spękana, odspojona, w partii dolnej zawilgocona. Betonowa podmurówka w wielu miejscach uszkodzona, występują spękania, ubytki materiału, całość jest porośnięta mchem. Podmurówkę ratowano od tyłu dodatkową listwą drewnianą mającą zabezpieczyć teren z rzeźbą przed zalewaniem podczas opadów od strony rosnącego niegdyś drzewa (po drzewie pozostał znacznych rozmiarów pień na wzniesieniu terenu).

1.8. Ochrona konserwatorska

Obiekt podlega ochronie na podstawie ustaleń Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego terenu Gminy Raków uchwalonego Uchwałą Nr XI/66/2015 Rady Gminy Raków z dnia 17 lipca 2015 r. ogłoszonej w dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego, poz. 2444 z dnia 26 sierpnia 2015 r.

Par.8.ust. 5. MPZP Dla obiektów małej architektury wymienionych w ust. 1, pkt. 2 obowiązują następujące zasady ich ochrony:

- 1) zakazuje się przekształcania zabytkowych obiektów małej architektury powodującego obniżenie ich wartości historycznych, estetycznych lub architektonicznych;*
- 2) dopuszcza się remonty zabytkowych obiektów małej architektury pod warunkiem zachowania ich formy, gabarytów i detali architektonicznych;*
- 3) zagospodarowanie działki, na której znajduje się zabytkowy obiekt małej architektury, musi odbywać się w sposób zapewniający jego właściwą ekspozycję; w szczególności zakazuje się: a) lokalizowania wolnostojących nośników reklamowych oraz umieszczania na zabytkowym obiekcie małej architektury reklam lub innych tablic nie związanych z funkcją obiektu, b) lokalizowania roślinności, urządzeń, budynków i innych obiektów przesłaniających część frontową obiektu małej architektury.*

II. PROGRAM PRAC

2.1. Renowacja kolumny z postacią Chrystusa

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania obiektu przed konserwacją
2. Wykonanie odkrywek w obrębie kartusza z inskrypcją w celu stwierdzenia obecności śladów oryginalnego złączenia
3. Skucie wtórnych warstw zaprawy betonowej z wszystkich elementów (cokół, kolumna, rzeźba)
4. Usunięcie zmurszałych spoin oraz wtórnych uzupełnień cementowych
5. Usunięcie pozostałości nieoryginalnych warstw malarskich - chemicznie lub mechanicznie
 - zaleca się zastosowanie środka do zmiękczenia powłok malarskich np. Scansol lub V33 i splukanie powierzchni strumieniem gorącej wody pod ciśnieniem lub parownicą
6. Usunięcie nawarstwień z powierzchni kamienia
 - czyszczenie chemiczne preparatem Fassadenreiner Paste firmy Remmers lub NANO Stone firmy NanoLabs, splukanie powierzchni gorącą wodą pod ciśnieniem
 - delikatne doczyszczanie powierzchni poprzez piaskowanie drobnym ścierniwem
7. Wzmocnienie osłabionych partii kamiennych preparatem nie zawierającym rozpuszczalników organicznych, opartym na estrach etylowych kwasu krzemowego o stopniu wytrącania żelu 30% np. KSE 300 firmy Remmers lub równoważny
 - w razie konieczności należy przeprowadzić wstępne zabiegi wzmacniające przed przystąpieniem do

czyszczenia powierzchni

8. Osuszenie, odsolenie i dezynfekcja dolnej strefy partii cokołowej
 - do usuwania śladów korozji biologicznej zaleca się preparat BFA firmy Remmers, lub inny o takich samych lub lepszych parametrach
9. Sklejenie pękniętych fragmentów żywicą epoksydową (konieczna naprawa łączenia prawej ręki postaci Chrystusa)
 - w razie konieczności (głuche i odspajające się fragmenty) - należy wykonać iniekcje uszczelniające
10. Uzupelnienie ubytków poszczególnych elementów kamiennych
 - należy zastosować zaprawy na bazie białego cementu barwione w masie pod kolor oryginału bądź zastosować gotowe zaprawy systemowe (np. Restauriermortel firmy Remmers)
 - przy większych ubytkach należy wykonać zbrojenie z drutu miedzianego lub mosiężnego (tzw. "pajączki")
 - przy dużych ubytkach dopuszcza się możliwość wykonania wstawek z naturalnego kamienia, o parametrach jak najbardziej zbliżonych do oryginału
11. Ewentualne odtworzenie złoceń w obrębie kartusza
12. Wykonanie nowych spoin pomiędzy blokami kamiennymi
13. Scalanie powierzchni farbami laserunkowymi przeznaczonymi do malowania kamienia naturalnego (np. Restaurolasur firmy Keim bądź Historic Lasur firmy Remmers)
 - jeśli po usunięciu warstwy malarskiej okaże się, iż figura Chrystusa jest wykonana z betonu, to proponuje się wykonanie powłoki malarskiej imitującej kamień naturalny
14. Hydrofobizacja powierzchni
15. Wykonanie sprawozdania z przeprowadzonych prac renowacyjnych.

Dopuszcza się możliwość demontażu obiektu i wykonania prac konserwatorskich w pracowni, jednakże w takim przypadku należy wykonać izolację poziomą.

2.2. Zagospodarowanie terenu

Projektuje się wymianę istniejącego ogrodzenia z drewnianych sztachetek na ogrodzenie metalowe z pręseł prefabrykowanych lub kutych, z furtką, zgodnie z załączonym wzorem. Przęsła montować do istniejących słupków stalowych poddanych konserwacji. Kolor ogrodzenia grafitowy.

Przed zamontowaniem ogrodzenia oczyścić, uzupełnić i zaimpregnować betonową podmurówkę ogrodzenia. Usunąć pień z korzeniami - pozostałość po ściętym drzewie, a powierzchnię terenu wyprofilować z przeciwspadkami do ogrodzenia.

Wokół ogrodzenia wykonać opaskę żwirową, szerokości 15 cm, ze żwiru o zróżnicowanej granulacji, w kolorze szarym.

Przed ogrodzeniem i za bramką do stopnic figury ułożyć chodnik o wym. 150x300cm z kostki betonowej szarej na podbudowie z tłucznia. Po bokach chodnika ustawić ławki. Prace wykonać zgodnie z załącznikiem rysunkowym.

Renowacja stalowych słupków z ceownika:

- czyszczenie metalowych elementów z wszystkich warstw malarskich oraz śladów rdzy - zaleca się wykonanie prób zmiękczenia warstw malarskich środkami do usuwania farb i usunięcie powłok i śladów korozji drucianymi

szczotkami i papierem ściernym

- zabezpieczenie stalowych elementów podkładem antykorozyjnym (np. minia), a następnie farbą grafitową (np. Antik graphitschwarz matt EDDI SCHMIED)

Renowacja betonowego cokołu ogrodzenia:

- Czyszczenie betonu
- Usuwanie ognisk korozji biologicznej np. preparatem BFA firmy Remmers
- Wypełnienie ubytków betonu zaprawą Betofix R4 firmy Remmers
- Szpachlowanie powierzchni i płytkich ubytków (np. zaprawą Betofix Spachtel firmy Remmers)
- Hydrofobizacja powierzchni betonu (np. środkiem Funcosil SI firmy Remmers)

UWAGA:

Wszelkie roboty należy wykonać zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, zasadami wiedzy technicznej. W trakcie prowadzonych robót, mogą wystąpić elementy nieprzewidziane w niniejszy projekcie. W każdej sytuacji należy zgłosić się do projektanta celem ustalenia dalszego sposobu postępowania. W przypadku jakichkolwiek nieprzewidzianych uszkodzeń należy niezwłocznie powiadomić projektanta. Wszystkie użyte materiały, sprzęty i urządzenia muszą posiadać aprobatę techniczną.

UWAGA: Ze względu na specyfikę obiektu (obiekt objęty ochroną konserwatorską) przytoczono nazwy własne produktów i materiałów, w celu ustalenia pożądanego standardu wykonania oraz określenia właściwości i wymogów technicznych założonych dla projektowanych rozwiązań. Dopuszcza się zastosowanie rozwiązań w oparciu o produkty i wyroby innych producentów pod warunkiem spełnienia tych samych właściwości technicznych oraz uzyskania zgody projektanta i Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach:

W zamierzonych pracach konserwatorskich należy założyć technologie systemowe, gdyż stosowanie w układzie renowacyjnym materiałów działających na siebie szkodliwie jest niedopuszczalne.

